

bonum hjalp. »Tjaldur« sleipadi
»Isafold« inn á Sörvág, men
hann lak nú so illa, at eingi
onnur ráð vóru úttan at seta
hann á land, annars sakk hann.
Hann varð settur á land inni á
Selvík. Tá damparin var kominn
á land, vildi það so óhældiga til,
at hann fór á Þóina út frá landi.
Hann liggur til ílla fyrri at bjarga
kólið úr lastinni.

Manningin fór til Bergen við
»Lyrue«. »Isafold« sigst at vera
25 ára gamalt traskip.

Havnar arbeidsmanna- felag

hevdí aðalfund fríggjakvöldið.
Til formann felagsins varð valdur
J. H. Hjalt.

Bláðið

kemur ikki út millum jól og
nýár. Fyrsta nr. kemur 4. januar.

Ymsir

(blóð og bláðsmýrjarar) eiga
nakað á hjá okkum. Vit vilja
ikkí gera teir til jólaskeklar men
goyma fleingjuna til seinni og
ynskja teimum gleðilíg jól.

En Julehistorie fra Kolind Sund.

I.
N EDE under Bakkerne om-
kring Kolindsund i Østjyl-
land ligger i den gamle
Strandkants en Række Landshyer
hele Vejen rundt fra Kolind i
Syd over Søby, Fannerup i Nord til-
bage langs den stejle Østside, hvor
de ligger gemt inde i Vig og paa
Landsiden af Skråtenne Skiffard,
Koustrup til Silvest og Kolindbro
— saa har vi været den milelange
Vej rundt om det gamle Sund, der
nu ligger som et fladt Bræt med
spraglede Fener i Tavt efter Sæd og
Avl. Ligger man oppe paa en af de
talrige Kiempehøje, der kroner Ko-
lindsunds mange Næs og som ved Si-
den af Køkkenmøddinger og et Utal
af Dysser spredt over hvide Ager, vi-
ser, at her inde i den lune Vig med
Udsælling mod Øst og Syd til Katte-
gat, skærmet af mægtige Skove har
alle Dage været et af de tættest be-
byggede Lag i Danmark — ja — har
man lagt sig oppe paa Næsekonens
gamle Tvillinghøj — min Bedstefader
mente, det var selve Kong Dans
Gravsted, og ser ud over det tavlede
Sund, de mange Lunde og Krat, de
stille Strandhyer og langt ude Mois
Bjerger oppe i Himlens Blaa — saa
er man hjemme — man er i Dan-
mark, og Digteren, der i dette Til-
fælde er »man« var en ringe Skælm,
om han ikke kunde springe tværs
over Hverdagens Valpladser og lige
ind i Solhvervets — i Juliens stille
Hjemland, der ligger saa trygt og
gemmer sig bag al Dagens og Sin-
dets Strid, Landet hvorfra Hvilen
og Fornylelsen, Reflektionen og Fre-
den kommer.

Forunderligt nok at et saa fred-
ligt Landskab, et typisk Juleland, har
rummet mere menneskelig Ufred end
saa mangt et andet dansk Land — og
det ligefra hin gamle Næsekonige,
hvis Gravhøj, jeg ligger paa, har
sejlet sine Skuder herfra ud paa fjær-
ne Have, over den Kamp, hvorfra
endnu Kanonkugler og Knogler og
Skibsrester kan hentes frem af den
terlagte Søbunds dybe Ler — til de
ældste Dages genlydende Strid

mellem Bonden og hans Arbejder, en
Strid, der ikke blot søtter Skjæld i
Landet, men ogsaa i de enkelte Slæg-
ter efter Arv, Formue og Sind —
jeg har selv Onkler, Sødskende og
Sødskende-Børn paa hver sin Side i
denne sidste Kampfronts allerførste
og hedeste Rækker i Folket her
omkring paa Sundets Felter og i
Strandkantens Byer — men i Dag ta-
ger jeg hele min Slægt, hvor de end
er stillet, ind til mig og gaml' tungen
af Langskabets usynlige men magt-
fulde Væsen en fredfyldt for ind i
Julelandet, Hviletiden, hvor Solhver-
vets Ny lyser over Jordens ulmende
Spirer — Vaaren vender dog tilbage
med nyt Liv i de gamle Kampe —
det er ogsaa godt, for saadan har det
altid været og saadan skal det altid
blive, saalænge der er Liv i Lande-
nes Folk.

Det første der møder mit Blik i
Julelandet er en gammel Slægtsmo-
ders haarde, rynkede Træk med mil-
de og eldgamle Øjne, allerede mens
hun levede fandt hun til daglig Sta-
dighed i det tude Land, hvor hun nu
færdes i den Evighed, hendes Slægt
kan mindes hende, hun fornyede sit
Sind, hver Gang, der blev født hende
et nyt Barn, og da hun døde, gjaldt
hendes sidste Ord Slægtens Yngste,
trods hun var fjernet fra dem ved 3
Generationer. Og bag hendes Ansigt
toner saa de gamle Dage frem for-
milddet og fredlyst, thi Freden er det
evige — Striden hører kun Døgnen
til. Fra de gamle Dage jeg mindes
gennem hende, fra jeg selv som Slæg-
tens Yngste gik med hende ved
Haanden og var hendes Hjerter næst,
henter jeg da denne Historie frem
om Julebuk og Gadelam, om de vilde
Friserpigens Færd gennem Sundhyer
den gamle Slægt, om den gamle Knægt,
der tænnede den kunneste af dem
og med hende groede ind i »Eiten«, og
om hvem der nu kun hviskes i faa og
blege Ord mellem de yngste og de
ældste, snart vil de Ord svinde helt
bort, deres Minde vil afindividualise-
re sig, de bliver kun til en navnløs
Stemmings Sky paa Julelandets stille
Himlen.

II.

Den vestre Gaar i Skiffard hed og
hedder Vestergaard, det var en
stor kampestenbygget friherlig
Gaard med et højt Stuehus, hvor de
to eldgamle Trapper af den graa
Gnejs klat tilhugget med halvt skør-
nede Jerngelændere førte op til hen-
holdsvis Gaardfolkets Stuer og den
anden til Folkenes Stue og Køkken
og Bryggers og Pigerens Kamre.

Paa Gaarden sad Enken — hun
blev kaldt Madammen til Forskel fra
Byens øvrige Koner, der blev kaldt
ved Fornavn eller højest »Konen« paa
den og den Gaard — men hende paa
Vestergaard var altsaa i Lighed med
Dagnekonen »Madame« — ja — hun
var ganske bestemt Madammen. Tid-
lig var hun blevet Enke og Karl for
sin Hat og for sine Skabes Plads
havde hun altid været — saa det var
vel begyndt i Spøg og lidt bedsk fra
Vestergaard var altsaa i Lighed med
Dagnekonen »Madame« — ja — hun
var ganske bestemt Madammen. Tid-
lig var hun blevet Enke og Karl for
sin Hat og for sine Skabes Plads
havde hun altid været — saa det var
vel begyndt i Spøg og lidt bedsk fra
Vestergaard var altsaa i Lighed med
Dagnekonen »Madame« — ja — hun
var ganske bestemt Madammen.

Lige saa skrap som hun var i Gaar-
dens Drift, i Færskabet af den store
Slægt og overfor sit Tyende og
sine Husmænd — ligesaa taabelig
mild var hun overfor sin eneste Søn
— der derfor var blevet til en kaal-
høgen og gal Knægt, hvis vilde Stre-
ger hvidnede Moderens Haar end
mere end det store Arbejde, der iøv-
rigt hvilede paa hendes Skulder.

Jens Vestergaard havde aldrig
manglet noget, forkælet af sin rige
og myndige Moder var han vant til
at faa sin Vilje i alt, en forkælet
Hvalp havde han været alle Dage,
fint Landvæsen havde han lært hos
Lædefogden paa Rosenholm — svire
gjorde han, og han turede med Pi-
gerne i Miles Omkreds. Der skulde

en skarp Kniv til at alibe den udu-
elige Luv og det forkelede Mug af
hans Slids gode Slægtstømmer, det
hvorat han ogsaa var opbygget — og
som, da han først var kroget, gjorde
ham til en endnu mere myndig Mand
paa Vestergaard end Moderen havde
været Madamme.

Var der Bal Sommeren igennem
ude i Vestergaards Krat var han
først paa Gulvet og sidst i sin Seng
Morgenens efter af alle. Mange Gange
maatte Moderen, der sad oppe og
ventede, have den Skam for hele sit
Tyendes Øjne, hvis Dagsgjerning be-
gyndte for Solopgang, hjælpe en
drukken og lallende Søn i Seng —
eller hun gik ind og gjorde hans
Leje uredt, naar han slet ikke kom
hjem fra sine Togter, for at det dog
for hendes Folks Øjne skulde se ud,
som om han var staaet særlig tidligt
op. Hun vidste saamænd godt, at det
hendes Bedrag var gennemskue-
ligt for alle, navnlig da Jens aldrig
lagde noget Skjul paa sine gale Stre-
ger, alle bar jo over med den rige
Arving og den konne Knægt han var,
og et bebrovende eller myndigt Ord
hørte han aldrig i sit Hjem — Mode-
ren var lutter Omsorg og havde kun
kun en stillfærdig Beklagelse for
hans eget Helbred og for den Skam
han forvoldte hende og hele den æg-
tede Familie. Beklagelser som Jens
rystede af sig med onde og knubbede
Ord — for at fortsætte sit skamme-
lige Spil og taabelige Ødslen med sig
selv og hele sin Ungdom.

Det var Moderens Haab, at han
skulde griffe sig og derved falde til
Ro — den lystige og kaade Ungdom
var ikke noget ukendt Fænomen i
Slægten, de var dog altid faldet til
Ro og i godt Arbejde med Aarene.

Men ingen havde i den Grad spil-
let Pandang med sig selv og sin Fa-
milieære og sin Moders Skam og
sine smaa Sønnebørn ved Haanden —
Madammen fik Fred, og Mildheden
gød sig over hendes strenge Træk,
for hun havde jo altid vidst, at hun
havde en god Søn og en rigtig Søn
til at løfte Arven efter sig. Nu saa
hun tværs gennem Aarene den dybe
Sandhed, at gal Ungdom giver stærk
Manddom og kampfyldte Dage giver
Evighedens Fred.

III.

Et Aar kom der et Par mærkelige
Piger til Egnen, de var Hushold-
ningslever paa Ørregaard. Mærkel-
lige i Kraft af deres store Skønhed,
livlige Væsen og kaade Kasten sig
ud i Legen blandt Egnens Ungdom
efter Aarsidernes Vekslen, og mær-
kelige, fordi der trods denne Livlig-
hed var noget stolt og køligt over
dem, der gjorde, at de unge Mænd
uvilkårligt holdt sig tre Skridt fra
Livet af dem, og derfor synes dem
endnu mere attraaerlige end alle
andre. Og endelig var de mærkelige
i Kraft af den Mystik, der stod om
dem.

De stammede oppe fra Egnen om
Frisenborg Slot og blev derfor kaldt
Friserpigerne, Søstre var de og de
var vist ikke helt forkert, hvad Ryg-
tet sagde, at de kun manglede en
i Navnet for at være virkelige Kom-
tesser. Der skal jo undertiden saa
lidt til — me i dette Tilfælde var den
ældste Karen Fris dejlig som en
Eventyrprinsesse, med flammande
Haar og lange stærke Ben, der gjorde
at hun som Gadelam løb fra hele
Egnens mandlige Ungdom det første
Aar, hun deltog i denne lystige Be-
lering i Byen, Legen er jo ganske an-
ket len, at Pigerne. Gadelamene
gemmer sig for Karlene, der efter i
Forvejen ved nogle mægtige Slags-
maal har fordelt dem mellem sig, at
hver faar sit Gadelam, den stærkeste
og vildeste vælger først, og derefter
foranstaltes en vid Jagt efter dem.
Pigerne har i Forvejen efter Afta-
ens Lodtrækning i deres private Lege-
stue fordelt Karlene imellem sig en
Fordeling, der ikke altid blev over-
holdt, da Pigesind og Søndervind
skjælden holder sig i stadigt Hjørne,
en Ustidighed, der gav denne Legen

Skjæl for hibandet over hele Byen
og ind i Krattet en særlig Charm, ed
de Konflikter den stærke skabte og
det hemmelige Kogleri, den lagde
over hele Samværet mellem de unge.

Hvis det traf sig, at en Karl fan-
gede det Gadelam, der paa Trods af
Pigerens lumsk Ustidighed, var
hans i Kraft af hans eget Valg og
Legestens Lodtrækning, saa var det
de to, der skulde danse sammen om
Aftenen — en Dans, der naturlig
som Regel blev for hele Livet.

Jens valgte sig det Aar — den
Kamp og med hans sædvanlig Su-
verænitet Karen Fris pige som Gade-
lam og for første Gang i hans Liv
slog det fejl — han kunde ikke fan-
ge hende og skammel af foranmet
Stolthed maatte han om Aftenen se
hende danse ind med alle andre end
ham — han saa, hvor han i Stilhed
var til Grin for Karl og Piger, og
den Morgen behøvede Madammen til
sin Undren ikke at urede hans Seng,
for han var i den og stod op med
Folkene og passede arrigt og faamalt
sit Arbejde. Madammen spurgte sig
for — og hun tog over paa Ørre-
gaard for at se paa Sagerne og for-
høre sig om Pigen. Hun og Herre-
manden havde en længere Samtale
alene, hvorpaa hun tog hjem efter
paafaldende skarpt at have set sig
den unge Pige an, da denne kom ind
med Skænken.

Jens Vestergaard skurede Tænder-
ne sammen og bandte paa for sig
selv, at han nok skulde — ja — han
skulde — og Karen Fris hun slog
med Nakken og morede sig og blæste
paa den Bondedreng — det sagde
hun, og det gjorde jo ikke Jens bli-
dere i Sind, da det omhyggeligt og
veuligt blev ham fortalt.

Jens Vestergaard skurede Tænder-
ne sammen og bandte paa for sig
selv, at han nok skulde — ja — han
skulde — og Karen Fris hun slog
med Nakken og morede sig og blæste
paa den Bondedreng — det sagde
hun, og det gjorde jo ikke Jens bli-
dere i Sind, da det omhyggeligt og
veuligt blev ham fortalt.

Hvad det var han skulde, blev
nabenhæret for alle ved den næste Le-
gestue — for der lykkedes det ham
at faa hende ind i en Krog, hvor han
høvede sit andet ydmygende Neder-
lag — det stod tydeligt skrevet med
fire stærke røde Striber paa hans
Kind. Striber, der ikke kunde bort-
forklares, selv om han i et forry-
gende Slagsmaal med de mest gruen-
de søgte at vadske dem af sig.

Atter tog han tidligt hjem og atter
saa Moderen ham gaa til Arbejdet i
rette Tid — hun smilede hun; det
tegnede jo godt, selv om hun allige-
vel syntes, det var en lovlig tung
Skole, den stolte Frisepige satte
hendes dejlige og forgyldte Dreng i.
Hun tænkte et Øjeblik paa at gribe
ind, men opgav det klogt.

Havde han ikke skuldet for saa
skulde han, saa stegt han kunde han-
de sig — og nu det var til Julestuen,
der det Aar holdtes paa Ørregaard.
Han og de andre Julebukke samlede
til et højt Slot forinden, hvor han
yderligere bekræftede for Kammera-
terne og sig selv, at han skulde og
havde han skulde — han skulde tem-
melig frække Pigebar, om hvem saa
var Kongens Datter, eller hvem hun
var — og saa gik det ham dog saa
sorgeligt, hvor meget han end passede
de paa, for Friserpigen hun slog
pludselig om og lod sig faang, og le-
te to dansede, og de to begede for sig
Jens triumferede, han kunde næsten
ikke tro paa sin Sejr, da hun stille
og ydmygt gik ud for at kige Stjer-
ner ned paa Jorden med ham, hun
trak ham ind af en Dør og ind af
en dør, og Jens fulgte med af et
Drik og blind Forelælses — vent et
Øjeblik — hviskede hun og trykkede
ham ind i en mørk Krog og der lod
ham ene. Kun et Øjeblik!

Jens hørte en Dør gaa, han hørte
det smække, han hørte en Dør til
gaa, og saa blev alt stille om ham —
han var i Staden, han hørte Heste-
ne pruste i Hakkelsen, han hørte en
Mus rasle i Halmen paa Gulvet — og
han hørte dog intet, saa fyldt var han
af søde og unge Tanker om den stolte
Pige, der var blevet hans.

Men saa hørte han noget, og det
kom nærmere, det var mange, der
kom, de lo og raabte højt, de kaldte
paa Julebukken — kom saa lille Buk
— kaldte de mange Stemmer, han